DA / DE / EN

HØJER MØLLE

Die Mühle von Højer

Højer Windmill

Porten til Tøndermarsken og Nationalpark Vadehavet

Das Tor zur Tøndermarsch und zum Nationalpark Wattenmeer

The gateway to Tønder Marsh and the Wadden Sea National Park

MUSEUM SØNDER JYLLAND

Velkommen til Højer Mølle

– et levende kulturmiljø på kanten af marsken

Højer Mølle er både et museum og et velbevaret kulturmiljø. Her blev drevet mølleri og kornhandel fra 1857 til 1972.

Oplev møllens historie og teknik og bliv klogere på livet i Tøndermarsken i udstillingerne i de to kornmagasiner Store Spiker og Lille Spiker.

I møllerboligen finder du museets butik og café med egnsspecialiteter og lokalt kunsthåndværk.

Fra Højer Mølle fører vandreruter og stier dig videre på skønne naturoplevelser. Dit besøg i Tøndermarsken og Nationalpark Vadehavet begynder her.

HERZLICH WILLKOMMEN IN DER MÜHLE VON HØJER

– ein lebendiges Stück Kultur am Rande der Marsch

DE Die Mühle von Højer ist ein Museum und ein gut erhaltenes Stück Kulturgeschichte. Von 1857 bis 1972 fanden hier Mühlenbetrieb und Getreidehandel statt.

Erleben Sie die Geschichte und Technik der Mühle und erfahren Sie in den Ausstellungen in den beiden Kornspeichern „Store Spiker“ und „Lille Spiker“ mehr über das Leben in der Tøndermarsch. Im Müllerhaus befinden sich der Museumsshop und ein Café, wo Spezialitäten aus der Region und im Gebiet hergestelltes Kunsthandwerk angeboten werden.

Von der Mühle von Højer aus führen einige Wanderwege und -pfade Sie weiter in die einzigartige Natur. Die Mühle ist ein guter Ausgangspunkt für Ihren Besuch der Tøndermarsch und des Nationalparks Wattenmeer.

WELCOME TO HØJER MILL

– A vibrant cultural environment on the edge of the marsh

EN Højer Mill is both a museum and a well-preserved cultural-historical environment where milling and grain trading took place from 1857 to 1972.

Find out about the history and workings of the mill and learn about life in Tønder Marsh in the exhibitions in the two grain stores, 'Store Spiker' and 'Lille Spiker'.

In the mill house, you will find the museum's shop and café selling local specialities and local crafts.

Rambling trails and paths from Højer Mill lead you to scenic nature experiences. Your visit to Tønder Marsh and the Wadden Sea National Park starts here.

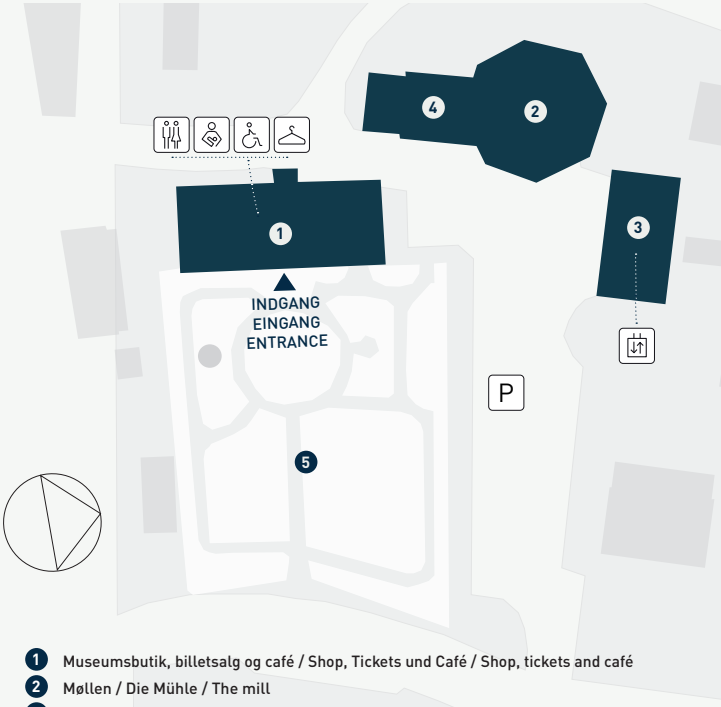

1. Museumsbutik, billetsalg og café / Shop, Tickets und Café / Shop, tickets and café
2. Møllen / Die Mühle / The mill
3. Store Spiker: udstilling / Ausstellung / exhibition
4. Lille Spiker: KlimaLab
5. Historisk møllehave / Historischer Mühlengarten / Historic mill garden

DA Højer Mølle er en hollandsk vindmølle fra 1857. Møllehatten er omvendt bådformet – et kendetegn for møller langs Vestslesvigs kyst. Det meste af møllens originale inventar er bevaret. Højer Mølle er med sine 22 meter en af de højeste hollændermøller i Nordeuropa. Fra omgangen kan du nyde en imponerende udsigt ud over Højer by og Tøndermarsken. I melværkstedet kan du lave dit eget mel.

DE Die Mühle von Højer ist eine Holländerwindmühle aus dem Jahr 1857. Die Mühlenhaube hat die Form eines umgedrehten Bootes – ein Kennzeichen für die Mühlen an der Küste Westschleswigs. Der Großteil des Originalinventars der Mühle ist erhalten geblieben. Die Mühle von Højer ist mit ihren 22 Metern eine der höchsten Holländerwindmühlen Nordeuropas. Von der Gallerie aus können Sie einen beeindruckenden Ausblick auf den Ort Højer und die Tøndermarsch genießen. In der Mehlwerkstatt können Sie Ihr eigenes Mehl herstellen.

EN Højer Mill is a Dutch windmill from 1857. The cap of the windmill is shaped like an upside-down boat – a characteristic of windmills along the coast of West Schleswig. Most of the mill's original features have been preserved. At a height of 22 metres, Højer Mill is one of the tallest Dutch-style mills in Northern Europe. An impressive view of the town of Højer and Tønder Marsh is enjoyed from the gallery. In the flour workshop you can make your own flour.

Gå på opdagelse i møllen

Erforschen Sie die Mühle

Explore the mill

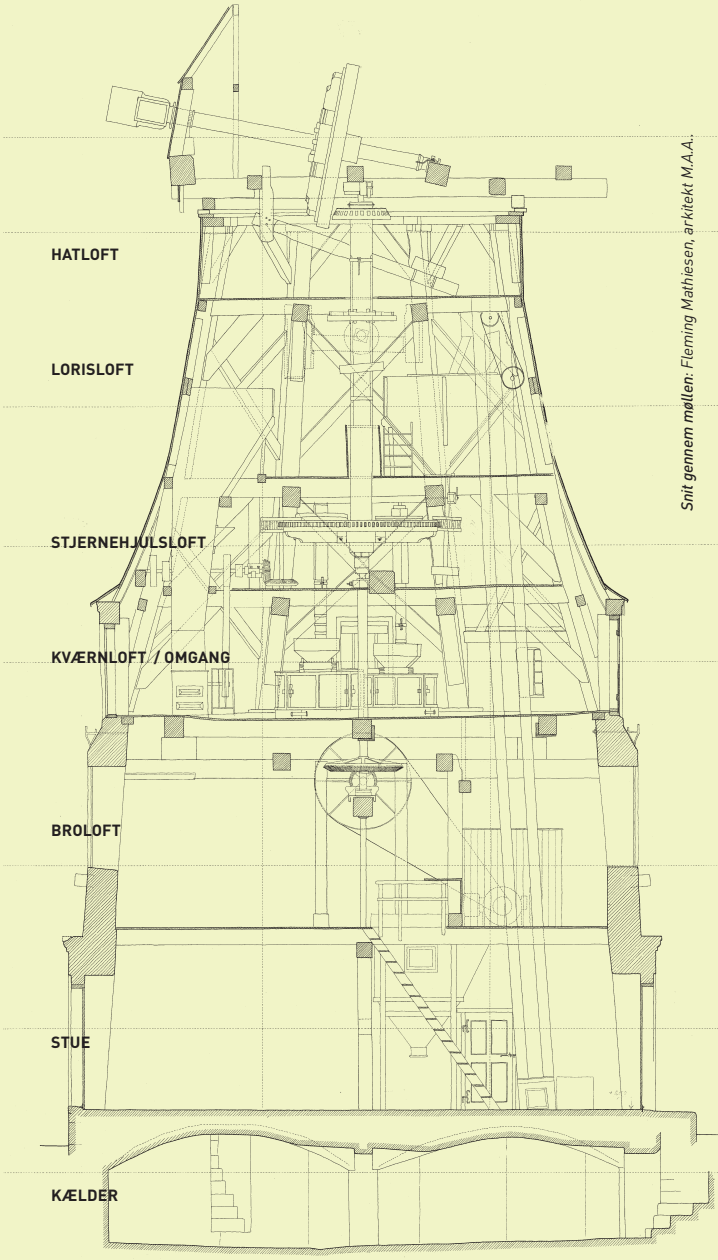

Snit gennem møllen: Fleming Mathiesen, arkitekt M.A.A.

Tøndermarsken – skabt af havet

Die Tøndermarsch – Tønder Marsh – created by the sea,

DA I Store Spiker lærer du Tøndermarsken at kende. I kornmagasinets tre etager bliver du præsenteret for Tøndermarskens landskab og geografi og det særlige liv i marsken for mennesker og fugle. Her får du også viden om, hvordan kulturlandskabet blev skabt, og hvordan diger, sluser, kanaler og pumpestationer fungerer.

DE Im „Store Spiker" lernen Sie die Tøndermarsch kennen. In den drei Stockwerken des Kornspeichers werden Ihnen die Landschaft und Geographie der Tøndermarsch vorgestellt, und Sie lernen das für die Menschen und Vögel besondere Leben in der Marsch kennen. Hier erfahren Sie, wie die Kulturlandschaft erschaffen wurde, und wie die Deiche, Schleusen, Kanäle und Schöpfwerke funktionieren.

EN In 'Store Spiker', you learn all about Tønder Marsh. Over the three floors of the grain store, you enjoy an introduction to the landscape and geography of Tønder Marsh and the special life it represents for humans and birds. You also find out how the cultural landscape was created and how the dykes, locks, canals and pumping stations work.

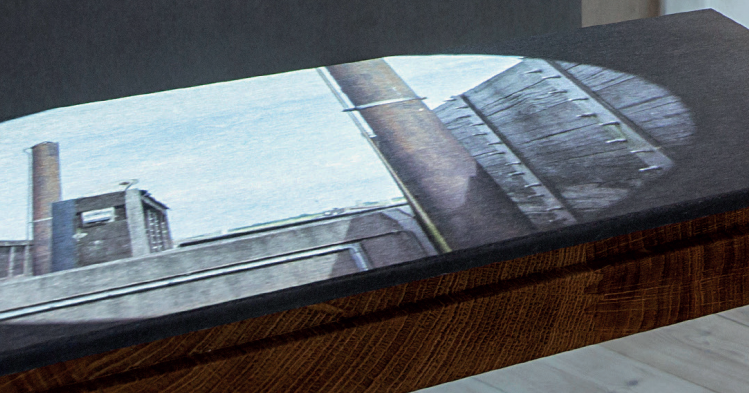

og formet af mennesket

vom Meer erschaffen und vom Menschen geformt
shaped by man

KlimaLab

KlimaLab

– prøv kræfter med naturen

– experimentieren Sie mit den Kräften der Natur

KlimaLab – have a go at taming nature

DA KlimaLab i Lille Spiker er et interaktivt univers, hvor du kan forme din egen Tøndermarsk og forsøge at håndtere marskens udfordringer med både havvand og bagvand. Her kan du også møde interessante fortællinger om marsk og vadehav fra andre steder i Danmark, Holland og Tyskland.

DE Das KlimaLab im „Lille Spiker" ist ein interaktives Universum, in dem Sie ihre eigene Tøndermarsch formen können. Sie können auch versuchen, die Herausforderungen in der Marsch in Form von Wasser aus dem Meer und Wasser aus dem Hinterland zu bewältigen. Hier finden Sie ebenfalls interessante Erzählungen zur Marsch und zum Wattenmeer aus anderen Orten in Dänemark, den Niederlanden und Deutschland.

EN KlimaLab in 'Lille Spiker' is an interactive universe where you can create your own Tønder Marsh and attempt to deal with the challenges it presents in the form of both seawater and backwater. You will also find interesting stories here about the marsh and the Wadden Sea from elsewhere in Denmark, the Netherlands and Germany.

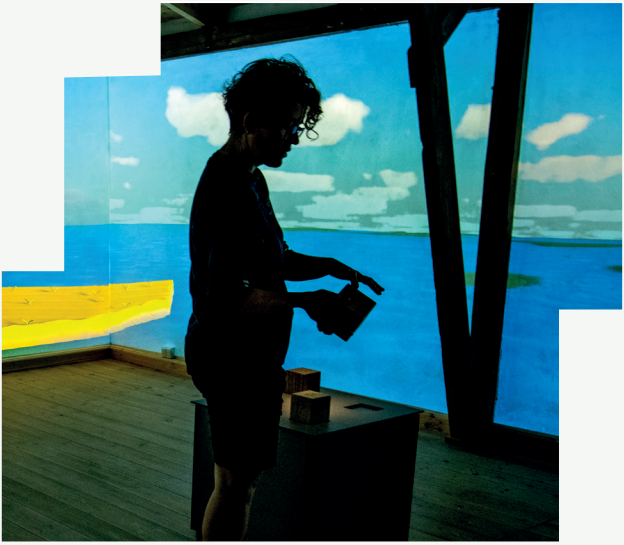

Tøndermarsken

Die Tøndermarsch – eine ganz besondere
The Tønder Marsh

DA Tøndermarsken er skabt af havet og formet af mennesket. Diger, værfter, sluser og kanaler gør landskabet til noget helt særligt. Både i byer og landskab finder man i dag en rig bygningskultur omgivet af en storslået natur. Tøndermarsken er et af de vigtigste landområder i Nationalpark Vadehavet – og den yderste del har status af UNESCO Verdensarv.

DE Die Tøndermarsch wurde vom Meer erschaffen und vom Menschen geformt. Die Deiche, Warften, Schleusen und Kanäle machen die Landschaft zu etwas ganz Besonderem. Sowohl die Orte als auch die Landschaft haben heute eine reiche Gebäudekultur zu bieten, die von einer großartigen Natur umgeben ist. Die Tøndermarsch ist eines der wichtigsten Landgebiete im Nationalpark Wattenmeer, und der äußerste Bereich trägt den Status eines UNESCO-Welterbes.

EN Created by the sea, the Tønder Marsh has been shaped by man. Dykes, terps, locks and canals make for an exceptional landscape. A rich architectural heritage surrounded by magnificent scenery is to be found in town and country alike. The Tønder Marsh is one of the most important areas of land in the Wadden Sea National Park – and the outermost section has the status of a UNESCO World Heritage Site.

– et ganske særligt landskab

Landschaft
– an exceptional landscape

TØNDER MARSKEN

Nationalpark Vadehavet og

Der Nationalpark Wattenmeer und
Wadden Sea National Park and UNESCO World

DA Nationalpark Vadehavet er Danmarks største nationalpark, og Vadehavets enestående natur og kultur var grundlaget for udpegningen i 2010. Vadehavet er verdens største ubrudte tidevandsområde, og udpeget som UNESCO verdensarv. Landskabet langs Danmarks, Tysklands og Hollands kyster formes konstant af vind og vand. Det er levested for stor biologisk mangfoldighed og millioner af trækfugle bruger hvert år vadehavet som spisekammer.

DE Der Nationalpark Wattenmeer ist Dänemarks größter Nationalpark, und die Ernennung erfolgte 2010 aufgrund der einzigartigen Natur und Kultur des Wattenmeeres. Das Wattenmeer ist das weltweit größte ununterbrochene Gezeitengebiet und wurde zum UNESCO-Welterbe ernannt. Die Landschaft an den dänischen, deutschen und niederländischen Küsten wird konstant vom Wind und vom Wasser geformt. Sie ist ein Lebensraum für eine große biologische Vielfalt, und Millionen von Zugvögeln nutzen jedes Jahr das Wattenmeer als Speisekammer.

EN The Wadden Sea National Park is Denmark's largest national park, its unique nature and culture providing the grounds for its designation in 2010. The Wadden Sea is the largest unbroken system of intertidal sand and mud flats in the world – and a UNESCO World Heritage Site. The landscape along the coasts of Denmark, Germany and the Netherlands is constantly shaped by wind and water. It is a habitat of great biological diversity, and every year, millions of migratory birds avail themselves of the Wadden Sea's bountiful pantry.

UNESCO Verdensarv

das UNESCO-Welterbe
Heritage

NATIONALPARK
VADEHAVET

VADEHAVET
VERDENSARV

Museumsbutik og café

Shop und Café

Shop and café

DA Butikken tilbyder et bredt udvalg af varer. Lad dig friste af alt fra lokal keramik og kunsthåndværk til opskriftsbøger og lokale råvarer. Tag en pause i vores hyggelige café, eller – hvis vejret tillader det – i den stemningsfulde møllehave. I caféen serverer vi lette frokostretter, lækker is, kaffe og hjemmebagte sønderjyske kager.

DE Im Shop wird eine breite Palette an Produkten angeboten. Lassen Sie sich von Keramik und Kunsthandwerk aus der Region, von Kochbüchern und regionalen Spezialitäten verführen. In unserem Café herrscht echte dänische Hygge. Hier können Sie eine Pause einlegen oder, falls das Wetter es zulässt, sich im stimmungsvollen Mühlengarten niederlassen. Im Café stehen leichte Mittagsgerichte, leckeres Eis, Kaffee sowie hausgebackene Kuchenspezialitäten aus Südjütland auf der Karte.

EN The shop stocks a wide selection of tempting items, with everything from local ceramics and crafts to recipe books and local produce. Take a break in our cosy café or – weather permitting – in the pleasant mill garden. In the café, we serve light lunches, delicious ice cream, coffee and homemade Southern Jutland cakes.

DA Der er fri entré til butik og café i museets åbningstid.

DE Während der Öffnungszeiten des Museums können der Shop und das Café kostenlos besucht werden.

EN Admission to the shop and café is free during the museum's opening hours.

Guidede ture

Geführte Touren

Guided tours

DA Museum Sønderjylland tilbyder en række guidede ture i Tønder Kommune – særligt i og ved Tøndermarsken og Nationalpark Vadehavet. Årets program af offentlige ture kan ses på **msj.dk**

VANDRETUR I MARSKEN er en tur i marsken, hvor vi går på både havdiger og ådiger og hører om de mennesker, der formede marskens landskab gennem digebyggeri og afvanding.

LAV DIT EGET MEL og kom på rundvisning i møllens lofter på udvalgte dage i påske- og sommerferien. Se mere om vores ferieaktiviteter for børn på **msj.dk**

CYKELTUR til UNESCO VERDENSARV er en tur rundt i den nordvestligste del af Tøndermarsken, hvor vi bl.a. dykker ned i Vadehavets og Tøndermarskens geologi (medbring egen cykel).

BYVANDRING i marskbyen Højer omfatter en byvandring i byens ældre del ned mod marsken, hvor vi taler om byggeskik i grænselandet og ved Vadehavet og om sammenhængen mellem by og landskab.

Museet tilbyder desuden rundvisninger i både Højer Mølle samt i udstillingen om Tøndermarsken.

Kommer I som gruppe? Kontakt os på 65 37 08 04 eller mail: **hoejer@msj.dk** for at lave en aftale.

DE Das Museum Sønderjylland bietet eine Reihe von geführten Touren durch die Gemeinde Tønder an – vor allem in und bei der Tøndermarsch sowie im Nationalpark Wattenmeer:

WANDERUNG durch die Marsch

MAHLEN SIE IHR EIGENES MEHL
– Informationen hierzu im Museumsshop

RADTOUR zum UNESCO-WELTERBE

RUNDGANG durch den Marschenort Højer

Das Programm und weitere Information über öffentliche Touren sind hier zu sehen: **msj.dk.**
Das Museum bietet zudem Führungen durch die Mühle von Højer und die Ausstellung über die Tøndermarsch an.

Möchten Sie uns als Gruppe besuchen? Rufen Sie uns an unter +45 65 37 08 04 oder schreiben Sie uns eine E-Mail an **hoejer@msj.dk**, um Näheres zu vereinbaren.

EN The Museum of Southern Jutland offers a number of guided tours in Tønder Municipality – especially in and at Tønder marsh and the Wadden Sea National Park:

TØNDERMARSKEN HIKE

MAKE YOUR OWN FLOUR and join a guided tour of the mill floors

BIKE RIDE to the UNESCO-World Heritage site

GUIDED TOUR of the marsh town of Højer

Please visit **msj.dk** to view this year's programme of tours open to the public. The museum also offers guided tours of Højer Mill and an exhibition on Tønder Marsh.

Visiting as a group? Please contact us on +45 65 37 08 04 or email: **hoejer@msj.dk** to make an appointment.

Oplev

Erleben Sie die Tøndermarsch auf eigene Faust

Explore Tønder Marsh

DA Tøndermarsken kan opleves til fods og på cykel. På den 54 km lange vandrerute Marskstien og de otte mindre stisløjfer kommer du hele Tøndermarsken rundt. Tag folderen om Marskstien i butikken eller se mere på **tøndermarsken.dk**, hvor du også finder forslag til cykelture.

DE Die Tøndermarsch kann zu Fuß und mit dem Fahrrad erkundet werden. Auf dem 54 km langen Wanderweg, dem Marschenpfad (Marskstien), und den 8 kürzeren Rundwegen können Sie die gesamte Tøndermarsch durchwandern. Nehmen Sie im Shop ein Faltblatt über den Marschenpfad mit oder lesen Sie mehr auf **tøndermarsken.dk**, wo Sie auch Vorschläge für Radtouren finden.

EN Tønder Marsh can be explored on foot and by bicycle. The 54 km-long Marsh Trail (Marskstien) rambling trail and the eight shorter circular walks take you all over Tønder Marsh. Pick up a leaflet about the Marsh Trail in the shop or visit **tøndermarsken.dk** for more information and suggestions for bike rides.

1. Højer Mølle
2. Højer sluse
3. Vidåslusen
4. Emmerlev Klev
5. Schackenborg Slot
6. Slotfeltladen
7. Museerne i Tønder
8. Lægan pumpestation

Marskstien

Tøndermarsken på egen hånd

on your own

Køb årskort i dag

– og få refunderet din billet

Få flere gode oplevelser hele året rundt

Årskort 1 person: 300 kr
Årskort 1 person + 1 gæst: 400 kr

MED ET ÅRSKORT FÅR DU:
Fri entré til alle vores museer
20 % rabat i vores caféer og butikker (undtagen bøger)
20 % rabat på foredrag og arrangementer
50 % rabat til de naturhistoriske museer i Danmark
Invitation til ferniseringer

Årskort kan købes på **msj.dk**
eller i museumsbutikken

MUSEUM SØNDERJYLLANDS BESØGSSTEDER

- **SØNDERBORG SLOT**
  Sønderbro 1 • 6400 Sønderborg • T 65 37 08 07
  Sønderborg Slot er med sin storslåede beliggenhed ved indsejlingen til Sønderborg et nationalt dansk ikon. Slottet rummer næsten 800 års dramatisk historie om Sønderjylland og Slesvig.

- **MUSEERNE I TØNDER**
  Wegners Plads 1 • 6270 Tønder • T 65 37 08 08
  Her finder du hele tre museer i ét: Kunstmuseet og Kulturhistorie i Tønder samt den store samling af Wegnerstole i Vandtårnet. Museet er beliggende ved Tønders gamle slotsbanke og resterne af Tønderhus.

- **KUNSTMUSEET BRUNDLUND SLOT**
  Brundlund Slot 1 • 6200 Aabenraa • T 65 37 08 02
  På det lille, fine slot kan du opleve kunsthistoriske udstillinger og præsentationer af samtidskunst af høj kvalitet. Slottet er omgivet af en smuk skulpturpark, og caféen i tårnet serverer udsøgt kaffe og kage.

- **ARKÆOLOGI HADERSLEV**
  Dalgade 7 • 6100 Haderslev • T 65 37 08 01
  Her kan du opleve nogle af de fineste arkæologiske fund fra den sønderjyske muld. Gå på opdagelse i den fascinerende sønderjyske oldtid, købstaden Haderslevs historie og nyd den skønne frilandsafdeling.

- **GRAM LERGRAV – PALÆONTOLOGI (vinterlukket november-marts)**
  Lergravsvej 2 • 6510 Gram • T 65 37 08 06
  Besøg det naturhistoriske museum i Gram, hvor du selv kan grave fossiler frem og tage med hjem. Kom og bliv klogere, mens du får jord under neglene. Oplev også den flotte udstilling med forstenede havdyr.

- **HØJER MØLLE (vinterlukket november-marts)**
  Møllegade 13 • 6280 Højer • T 65 37 08 04
  Højer Mølle er et velbevaret kulturmiljø på kanten af Tøndermarsken og Vadehavet. Se Nordeuropas største hollændermølle med kornmagasiner, møllerbolig og den stemningsfulde Møllehave.

- **CATHRINESMINDE TEGLVÆRK (kun udendørs formidling i 2023)**
  Illerstrandvej 7 • 6310 Broager • T 65 37 08 03
  Det velbevarede kulturmiljø med en naturskøn beliggenhed ved Iller Strand fortæller om den teglindustri, der prægede egnen stærkt gennem mere end 200 år.

- **KULTURHISTORIE AABENRAA (midlertidigt lukket i 2023)**
  H.P. Hanssens gade 33 • 6200 Aabenraa • T 65 37 08 05
  Udstillingerne i søfartsmuseet viser afbildninger af de stolte skibe fra Aabenraa, der sejlede på verdenshavene, og de eksotiske genstande, kaptajner og søfolk bragte hjem fra fjerne verdensdele.

- **DRØHSES HUS (midlertidigt lukket i 2023)**
  Storegade 14 • 6270 Tønder • T 65 37 08 09
  Det smukke, stemningsfulde hus med de mange detaljer og bygningshåndværk af høj kvalitet har indbragt Europa-Nostra-prisen.

- **BEVARINGSCENTER SØNDERJYLLAND (åben ved arr. eller efter aftale)**
  Voldbrovej 5, Brunde • 6230 Rødekro • T 65 37 07 11
  Det store, nyopførte Bevaringscenter rummer Museum Sønderjyllands samlede opmagasinerede genstande, men indeholder også en konserveringsdel og en besøgsdel samt Sønderjyllands Mediearkiv.

Se mere på **msj.dk**

HØJER MØLLE
Møllegade 13
6280 Højer
T +45 65 37 08 04

Åbningstider / Öffnungszeiten / Opening hours
April–oktober kl. 10-17 alle dage / täglich / daily

Entré / Tickets / Tickets
Voksne / Erwachsene / Adults: 85 kr
Børn / Kinder / Children (u. 18 år): gratis / frei / free
Studerende / Studenten / Students: 20 % rabat
Årskortholdere: fri entré
Grupper / Gruppen / Groups (+10 pers.): 20 % rabat

Tilgængelighed / Barrierefreiheit / Accessibility
Museumsbutikken, caféen og udstillingen i Store Spiker er tilgængelige med kørestol.

Der Shop, das Café und die Ausstellung im „Store Spiker" sind mit einem Rollstuhl zugänglich.

The shop, café and exhibition in 'Store Spiker' are accessible by wheelchair.

***Fotos**: Ulrik Pedersen, Hjortborg-Tausen, Grim Studie, Niclas Jessen, Lars Gejl, Wasabi Film, Destination Sønderjylland, Museum Sønderjylland.*

Oplevelser i hele Sønderjylland
Hold dig opdateret på

www.msj.dk

Med forbehold for trykfejl og evt. ændringer